

Reforma financování územních samosprávných celků

Samospráva tvoří jednu ze dvou větví veřejné správy, a to větví nezávislou a státní správě nepodřízenou, vykonávanou subjekty od státu odlišnými. Je vykonávána vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky samosprávných korporací. Územní samosprávu v České republice tvoří obce jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územní samosprávné celky. Faktická existence obcí a krajů jako subjektů územní samosprávy je podmíněna přenecháním veřejné moci těmto územním samosprávným celkům.

V roce 2000 byl přijat základní balík zákonů tvořících v právní rovině páteř právní úpravy územní samosprávy a mezi nimi i zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů a další zákony v oblasti financí a majetku územní samosprávy. Postavení kraje je charakterizováno tak, že kraj je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a příjmy, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající, může k plnění svých úkolů v samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky jako zařízení bez právní subjektivity.

Zajištění dostatku finančních prostředků na hospodaření územních samosprávných celků a právní úprava tohoto procesu patří stále mezi aktuální otázky jak z pohledu ekonomického tak právního. Výše příjmů kraje závisí nejen na právní úpravě jednotlivých platebních povinností, ale i na tom, kolik majetku subjekt má a jak s ním nakládá, jaká je platební morálka daňových poplatníků, jak funguje celý systém nakládání s majetkem i finančními zdroji atd.

Diplomant vyšel z vymezení některých ekonomických pojmů, zejména se zabýval pojmem veřejného sektoru. Tento pojem rozebral i z hlediska jeho právní úpravy. Těžištěm práce je rozbor legislativní úpravy postavení krajů, jako vyšších územních samosprávných celků. Nejprve jde o popis postavení, následující část je věnována hospodaření kraje. V této části se prolínají ekonomické pojmy s právní úpravou, i když více je zde pojmů ekonomických. V části označené číslem pět se diplomant začíná věnovat rozpočtovému právu a členění příjmů podle rozpočtové skladby. Následuje část zaměřená na fáze rozpočtového procesu. Převážně jde o popis určité etapy. Další část práce se zaměřuje na reformu veřejné správy, její etapy a změny, které tato reforma přinesla. Popsány jsou jednotlivé roky a otázky financování krajů v tomto období a použité údaje vycházejí z podmínek Ústeckého kraje. Závěr práce shrnuje základní poznatky, které jsou obsaženy v práci.

Celkově lze práci hodnotit spíše jako popisnou, i když na některých místech nechybí vlastní názory diplomanta na rozebíranou problematiku. Je možné dále uvést, že po formální stránce, i když je v práci řada zajímavých tabulek a grafů, větší pečlivost při čtení práce před odevzdáním, by jí prospěla (např. chybějící či neúplná označení právních předpisů, velikost písma apod.).

Z citovaných pramenů chybí časopisecká literatura.

I přes uvedené výhrady však lze práci doporučit k ústní obhajobě.

V Praze dne 7.10.2006

Doc. JUDr. Hana Marková, CSc.
vedoucí diplomové práce